

Atamtürk, E., Çalık Var, E. ve Gökler, R. (2020). Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin internet bağımlılıkları ve akademi erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 1-20.

ARAŞTIRMA

Makale Geliş Tarihi: 12/12/2020

Makale Kabul Tarihi: 30/12/2020

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET BAĞIMLILIKLARI VE AKADEMİK ERTELEME DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Investigation of Relationship Between Internet Addiction and Academic Procrastination of University Students

Elvan ATAMTÜRK *

Esra ÇALIK VAR **

Rıza GÖKLER ***

* Öğr. Gör., Kocaeli Üniversitesi SBF Sosyal Hizmet Bölümü, elvan.atamturk@kocaeli.edu.tr

 0000-0002-6538-4792

** Doç. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi SBF Sosyal Hizmet Bölümü, ecvar@ybu.edu.tr

 0000-0002-6025-0576

*** Prof. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi SBF Sosyal Hizmet Bölümü, rizagokler@ybu.edu.tr

 0000-0002-9821-4095

ÖZ

Problemlili veya patolojik internet kullanımı olarak da bilinen internet bağımlılığı, genel olarak bireyin takıntılı ya da problemlili internet kullanması sonucunda yaşamın çeşitli alanlarındaki işlevlerinin bozulması olarak tanımlanır. Akademik erteleme ise, öğrencilerin proje ve ödev gibi etkinlikleri tamamlamasını gereksiz yere ertelediklerinde ortaya çıkar. Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin internet bağımlılıkları ile akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Ayrıca yaş, sınıf, en uzun yaşanan yer, ailenin gelir düzeyi, internete bağlanma aygıtı, internetin günlük ortalama kullanım süresi ve internetin kullanım amacı gibi çeşitli değişkenler açısından internet bağımlılığı ve akademik erteleme davranışları incelenmiştir. Verilerin istatistiksel çözümlemesinde Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu, t-testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; sosyal hizmet öğrencilerinin internet bağımlılıkları puanı ile akademik erteleme puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçları, internet bağımlılığının cinsiyete, öğrenim görülen sınıfa ve en uzun yaşanan yerleşim birimine göre farklılaştığına; akademik erteleme davranışlarının ise en uzun yaşanan yerleşim birimine göre farklılaştığına işaret etmektedir.

Anahtar kelimeler: *İnternet, internet bağımlılığı, akademik erteleme, sosyal hizmet öğrencileri.*

ABSTRACT

Internet addiction, also known as problematic or pathological internet use, is generally defined as the disruption of functions in various areas of life as a result of obsessive or problematic internet use. Academic procrastination occurs when students unnecessarily delay completing activities such as projects and assignments. The aim of this study is to examine the relationship between internet addiction and academic procrastination of social work students. In addition, internet addiction and academic procrastination were examined in terms of various variables such as age, class, place where they live the longest, family income level, internet connection device, average daily usage of internet and the purpose of internet use. Pearson Moments Correlation, t-test, and F-test (ANOVA) were used for statistical analysis of the data. According to the findings obtained; It has been determined that there is a significant relationship between social work students' internet addiction scores and their academic procrastination scores. The results of the study show that internet addiction differed according to gender, class and the settlement where they lived the longest. It points out that academic procrastination behaviors differed according to the settlement where they lived the longest.

Keywords: *Internet, internet addiction, academic procrastination, social work students.*

GİRİŞ

Amerikan askeri haberleşme ağı projesinin ürünü olarak altmışlı yıllarda ortaya çıkan internet, hiç şüphesiz içinde bulunduğumuz yüzyılın en önemli teknolojik buluşları arasında yer almaktadır. İnternet sağlık, eğitim, sanat, ticaret, haberleşme gibi insanın etkileşimde olduğu birçok alana girmiş; insan yaşamına kattığı kolaylık nedeniyle insanın günlük yaşamının vazgeçilmezi olmuştur.

Günümüzde internete erişim maliyetlerinin düşmesi ve cep telefonu, tabletler, akıllı saatler gibi teknolojik ürünlerin insan hayatında önemli bir hale gelmesi, internet kullanımının giderek artmasına neden olmuştur. İnternetin geliştirilmesindeki temel amaç, iletişimi ve bilgi paylaşımını kolaylaştırarak artırmak olsa da zamanla internet kullanımının daha çok kitleye ulaşmasıyla birlikte olumsuz bazı durumları da beraberinde getirmiştir (Arısoy, 2009). Özellikle çocuklar ve gençler arasında hızla yaygınlaşması sonucu, iletişim ve sosyalleşmede vazgeçilmez bir araç haline geldiğine ilişkin literatürde çok sayıda araştırma yer almaktadır (Chou, Condrón ve Belland 2005; Akt. Satan, 2013). Bununla birlikte bir kısım araştırmalar, internet kullanımının bireylerin günlük yaşamında olumsuz etkilerinin olduğuna ve bu etkilerin bireylerin günlük yaşamlarındaki temel sorumlulukları dahi yerine getiremeyerek internet bağımlılığına neden olduğu yönünde vurgu yapılmaktadır (Pietrzak vd, 2007).

İnternet bağımlılığına ilişkin ilk çalışmalar Young tarafından gerçekleştirilmiştir. Young (1996), internet bağımlılığını, internet ile aşırı derecede uğraşın olması, internetle ilgili isteğin önüne geçilememesi, internette geçirilen zamanın önemsenmemesi, internetten yoksun olunan durumlarda olumsuz duygular yaşanması ve bireyin sosyal çevre, aile, iş gibi olgularda sorunlar yaşamasıyla birlikte ortaya çıkan bir problem olarak tanımlamaktadır. İlk olarak 1994 yılında DSM-IV'te dürtü bozuklukları başlığı altında kendisine yer bulan internet bağımlılığı, 2013'teki DSM-V'te madde ile ilişkili olmayan bozukluklar haline dönüşmüştür (APA, 2000: APA, 2014). İnternet bağımlılığı literatürde pek çok farklı biçimde adlandırılmıştır. Goldberg (1996) internet bağımlılığı bozukluğu, Davis (2001) patolojik internet kullanımı, Davis vd. (2002) ve Caplan (2002) problemlili internet kullanımı, Morahan-Martin (2005) internet istismarı ve Young (2004) ise aşırı internet kullanımı biçiminde adlandırmıştır. Ögel de (2012) internetin bireyler üzerindeki olumsuz etkilerini tanımlamak için yine benzer biçimde aşırı internet kullanımı, interneti kötüye kullanım, patolojik internet kullanımı gibi terimler ortaya atıldığını vurgulamıştır.

İnternetin aşırı kullanımı sağlık, ilişki ve zaman yönetimiyle ilgili sorunlara neden olabilmektedir (Chou ve Hsiao, 2000). Bununla birlikte Cao vd. (2007) internet bağımlılığının bireylerin psikolojik, sosyal yönlerden ve okul yaşamında olumsuz sonuçlara yol açtığını vurgulamıştır. Aynı şekilde Khan vd., (2016) de internet bağımlılığının akademik performansı düşürdüğünü belirtmektedirler. Çavdar ve Mutlu (2011), artan internet kullanımının ve amaç dışı kullanımın öğrencilerin okul hayatındaki görevlerini ertelemesine neden olduğunu tespit etmişlerdir. Erteleme kavramı farklı biçimlerde tanımlanmıştır. Türk Dil Kurumu erteleme kavramını tehir etmek, tecil etmek ve sonraya bırakma şeklinde tanımlamıştır (<http://www.tdk.gov.tr>, 2020). Başka bir tanımlama, karar vermeyi veya yerine getirilmesi gereken görevleri genel olarak geciktirmeye dair bir karakter özelliği veya davranışsal bir eğilim şeklinde ifade etmiştir (Milgram vd., 1998). Akademik erteleme ise ev ödevlerinin, sınavlara hazırlanmanın veya yılsonunda teslim edilecek proje ya da ödevin son dakikaya bırakılması olarak tanımlanmaktadır (Solomon ve Rothblum, 1984). Özetle akademik erteleme, gündelik yaşamda yer alan erteleme davranışının okul yaşamında da uygulanması olarak tanımlanabilir.

Akademik erteleme, eğitimin her basamağında görülmektedir. Literatürdeki çalışmalarda, akademik erteleme davranışının genel olarak üniversite öğrencilerinde daha sık gözlemlendiğini (Kachgal vd, 2001; Lee, 2005; Çelikkaleli ve Akbay, 2013) ve üniversite öğrencileri arasında dikkat çeken düzeyde erteleme eğilimi içerisinde olduğu bulgusuna ulaşmışlardır (Şeker ve Saygı, 2013). Ellis ve Knaus (1977) araştırmalarında üniversitede öğrenim gören öğrencilerin yüzde 95'i gibi büyük oranının erteleme yönelimi içerisinde olduklarını tahmin etmektedirler (Akt: Solomon ve Ronthblum, 1984).

Literatürde, internet bağımlılığı ve akademik ertelemeye ilişkin çalışmalar ağırlıklı olarak üniversite öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir (Aydoğdu, 2020; Şendoğan, 2020; Taştan, 2020; Yurdakoş ve Biçer,

2019; Yılmazsoy ve Kahraman, 2017; Arıkan, 2016; Özdemir, 2016; Soydan, 2015; Çelik ve Kaleli, 2013; Şeker ve Saygı, 2013; Çavdar ve Mutlu, 2011; Günüç, 2009). Ancak doğrudan sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin internet bağımlılığı ve akademik erteleme davranışları üzerine bir araştırmaya rastlanmamıştır. Yaşamın her alanında bulunan ve vazgeçilemez bir gereksinim haline gelen internet, özellikle pandemi nedeniyle uzaktan eğitime geçilmesi sonucu tüm öğrenci gruplarında olduğu gibi sosyal hizmet öğrencileri arasında da yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. İnternet bağımlılığı ve akademik ertelemenin olumsuz etkilerinin giderilmesi ve önlenmesi hususunda aktif rol üstlenecek mesleklerden biri de sosyal hizmettir. Gelecekte gerek bağımlılık alanında, gerekse okul sosyal hizmeti alanında mesleği icra etmeye aday olan sosyal hizmet öğrencilerinin internet bağımlılıkları ile akademik ertelemeleri arasındaki ilişkinin araştırılması gerekli görülmüştür.

AMAÇ

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı ve akademik davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Ayrıca internet bağımlılığı ve akademik erteleme davranışlarının cinsiyet, yaş, sınıf, en uzun yaşanan yer, ailenin gelir düzeyi, internete bağlanılan cihaz, internetin günlük kullanım süresi ve internetin kullanım amacı gibi değişkenlere göre nasıl farklılaştığı da incelenmiştir.

YÖNTEM

Sosyal hizmet öğrencileriyle yapılan bu araştırmada, genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli, evren hakkında genel bir yargıya varmak için evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde tarama yapılmasına olanak sunarken, ilişkisel tarama modeli ise birden fazla değişken arasında birlikte değişimin varlığını belirlemeyi sağlar (Karasar, 2011). Bu çerçevede çalışma, genel tarama modelinde tasarlanan tanımlayıcı, kesitsel ve nicel bir araştırmadır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 Bahar yarıyılında Kocaeli üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümünde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubunu 96'sı (%59,7) kadın ve 66'sı (%40,3) erkek olmak üzere toplam 162 sosyal hizmet öğrencisi oluşturmaktadır ve öğrencilerin yaş ortalaması $\bar{X}=20,73$ ($Ss=2,067$) olarak hesaplanmıştır.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Kişisel Bilgi Formu

Örneklem grubunu tanımlayabilmek adına katılımcıların yaş, cinsiyet, sınıf, en uzun yaşanan yer, anne ve baba eğitim düzeyi, ailenin gelir düzeyi, internete bağlanma aygıtı, internetin günlük kullanım süresi ve internetin kullanım amacı gibi bilgileri içeren sorular yer almaktadır.

İnternet Bağımlılık Ölçeği (İBÖ)

Öğrencilerin internet bağımlılığını değerlendirmek amacıyla Young (1998) tarafından geliştirilmiş ve Türkçe'ye uyarlamasını Bayraktar (2001) yapmış olan İnternet Bağımlılığı Ölçeği (İBÖ) kullanılmıştır. 0-5 puan aralığında, 6'lı likert tipi ve 20 sorudan oluşan ve toplam puan üzerinden hesaplanan ölçekten 80 ve üzeri puan alanlar internet bağımlısı ve 50-79 arasında puan alanlar muhtemel bağımlı olarak değerlendirilirken; 49 ve altı puan alanların ise bağımlılıkları olmadığı şeklinde değerlendirilmektedir. Ölçeğin uyarlama çalışmasında Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .91 olarak hesaplanırken; bu çalışmada .85 olarak hesaplanmıştır.

Akademik Erteleme Ölçeği (AEÖ)

Öğrencilerin akademik erteleme davranışlarını belirlemek amacıyla Çakıcı (2003) tarafından geliştirilen akademik erteleme ölçeği kullanılmıştır. Ölçekte öğrencilerin akademik erteleme davranışlarını belirlemede 19 ifade yer almaktadır. Bu ifadelerin 12'sini olumsuz ifadeler oluştururken; 7'sini ise olumlu ifadeler oluşturmaktadır. Ölçekten yüksek puan almak akademik erteleme davranışının fazla olduğuna işaret etmektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .92 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ise ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı .83 olarak hesaplanmıştır.

Özdamar (1999) ölçeklerde .81 ve üzeri güvenilirlik katsayısının yüksek düzeyde güvenilir olduğunu belirtmektedir. Buna göre, her iki ölçeğin de belirlenen örneklem üzerinde yüksek düzeyde güvenilir olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Süreci

Araştırma öncesinde Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'ndan ve Sosyal Hizmet Bölüm Başkanlığı'ndan araştırmanın öğrencilerle gerçekleştirilmesi hususunda onay alınmıştır. Ardından öğrencilere ders öncesinde veya sonrasında soru kâğıtlarını uygulamak amacıyla ilgili derslerin sorumlu öğretim elemanlarıyla iletişime geçilmiş, çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyenlerin sözlü onayları alınarak araştırma gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde IBM'in SPSS 23v yazılımından faydalanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği ile ilgili çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmış ve normal dağılım için kabul edilen +1 ile

-1 arasında değişen değerler arasında yer almasından dolayı parametrik testler uygulanmıştır. İnternet bağımlılığı ve akademik erteleme arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. İnternet bağımlılığı ile akademik erteleme davranışının sosyo demografik değişkenlere göre farklılaşmasını ortaya koymak içinse bağımsız örneklem için t-testi ve F-testi (ANOVA) kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın amacı doğrultusunda verilerin çözümlenmesi sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir. İlk olarak, Tablo 1’de sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin sosyodemografik bilgileri verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-demografik Özellikleri

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet	Kadın	96	59.3
	Erkek	66	40.7
Yaş	18	16	9.9
	19	29	17.9
	20	43	26.5
	21	26	16.0
	22	25	15.4
	23 ve +	23	14.2
Sınıf	1.Sınıf	39	24.1
	2.Sınıf	39	24.1
	3.Sınıf	42	25.9
	4.Sınıf	42	25.9
Yerleşim Birimi	Köy	21	13.0
	Kasaba	5	3.1
	İlçe	69	42.6
	İl Merkezi	67	41.4
Aile Gelir Düzeyi	Düşük	26	16.0
	Orta	136	84.0
	Yüksek	0	0
İnternete Bağlı Cihaz	PC/Laptop	34	21.0
	Cep Telefonu/Tablet	128	79.0
Günlük İnternet Süresi	1 Saatten Az	8	4.9
	1-3 Saat	68	42.0
	4-6 Saat	68	42.0
	7-9 Saat	14	8.6
	10-12 Saat	4	2.5
İnternet Kullanım Amacı	Sosyal Medya	119	73.5
	Multimedya (Film, müzik, oyun)	36	22.2
	Ödev veya Araştırma	7	4.3

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan 162 öğrencinin cinsiyet değişkenine göre, örneklemin büyük çoğunluğu kadınlardan oluşmaktadır. Yaş değişkeni açısından ele alındığında en büyük grubu 20

yaşındakiler, en küçük grubu ise 18 yaşındakiler oluşturmaktadırlar. Öğrenim gördükleri sınıflara göre ise hemen hemen homojen sayılabilecek bir dağılım söz konusudur. En uzun süre yaşanan yerleşim birimine göre ise en büyük grubu ilçede yaşayanlar ve en küçük grubu kasabada yaşayanlar meydana getirmektedir. Öğrencilerin algıladıkları aile gelir düzeyine göre ise en büyük orana orta gelir seviyesindekiler sahiptir. İnternete bağlanılan cihaz açısından ağırlıklı olarak cep telefonu veya tablet tercih edilmektedir. Günlük internet kullanım süresi değişkenine göre 1-3 saat bağlananlar ile 4-6 saat kullananlar en büyük orana sahiptir. İnternet kullanım amacına göre ise en büyük grubu sosyal medya kullananlar ve en küçük grubu ise ödev veya araştırma yapanlar oluşturmaktadır.

Tablo 2. Araştırmada Kullanılan Ölçeklere İlişkin Betimsel Bulgular ve Korelasyonlar

ÖLÇEKLER	n	\bar{X}	SS	1	2
İnternet Bağımlılığı	162	60.65	17.394	-	.222**
Akademik Erteleme	162	60.03	11.767		-

**p<0.01

Tablo 2’de görüldüğü üzere, sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin internet bağımlılığı puan ortalamaları ile akademik erteleme puan ortalamaları arasında ($r=.222$) yüksek düzeyde, pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0.01$). Bu sonuçtan hareketle, internet bağımlılığı arttıkça akademik erteleme davranışının da arttığı söylenebilir.

Tablo 3. İnternet Bağımlılığı ile Akademik Erteleme Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	sd	t	p
İBÖ	Kadın	96	57.76	10.24	160	3.14	.001**
	Erkek	66	63.34	12.29			
AEÖ	Kadın	96	60.04	11.26	160	.824	.411
	Erkek	66	61.53	11.36			

**p<0.001

Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin cinsiyetlerine göre internet bağımlılığı ve akademik erteleme ölçeğinden edindikleri puanların t-testi sonuçları Tablo 3’te gösterilmiştir. Buna göre araştırmaya katılan kadın ve erkek öğrencilerin internet bağımlılıkları arasında $p<0.001$ düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur ($t_{(160)}=3.14$) Puan ortalamalarına bakıldığında, erkek öğrencilerin internet bağımlılıklarının ($\bar{X}=63.34$) kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu ($\bar{X}=57.76$) anlaşılmaktadır. Buna karşın, akademik erteleme açısından yapılan test sonucunda ise anlamlı bir farklılığa ulaşılamamıştır ($t_{(160)}=0.824$, $p>0.05$). Bu sonuca göre, örnekleme katılan öğrencilerin akademik erteleme davranışlarında, cinsiyetin etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 4. İnternet Bağımlılığı ile Akademik Erteleme Puanlarının Yaşa Göre ANOVA Sonuçları

	Grup	n	\bar{X}	SS	VK	KT	sd	KO	F	p	Fark
İBÖ	18	16	57.43	13.391	<i>Gruplar Arası</i>	1186.456	5	237.291	1.867	.103	-
	19	29	58.93	9.078	<i>Gruplar İçi</i>	19827.322	156	127.098			
	20	43	57.53	9.402	<i>TOPLAM</i>	21013.778					
	21	26	59.80	11.214							
	22	25	63.04	14.266							
	23 ve +	23	64.91	11.847							
AEÖ	18	16	60.88	12.066	<i>Gruplar Arası</i>	346.423	5	69.285	.536	.749	-
	19	29	61.41	11.648	<i>Gruplar İçi</i>	20180.521	156	129.362			
	20	43	59.37	10.554	<i>TOPLAM</i>	20526.944	161				
	21	26	63.23	12.008							
	22	25	60.88	11.065							
	23 ve +	23	58.74	11.632							

p>0.05

Öğrencilerin yaşlarına göre internet bağımlılığı ile akademik erteleme ölçeğinden aldıkları puanların ANOVA sonuçları Tablo 4'te gösterilmiştir. Analiz sonuçlarına göre internet bağımlılığı ($F_{(5, 156)} = 1.867$) ve akademik erteleme ($F_{(5, 156)} = 0.536$) ile öğrencilerin yaşları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p > 0.05$). Bu sonuca göre, örnekleme katılan öğrencilerin yaşlarının internet bağımlılıklarının ve akademik erteleme davranışlarının ölçümünde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 5. İnternet Bağımlılığı İle Akademik Erteleme Puanlarının Sınıflara Göre ANOVA Sonuçları

	Grup	n	\bar{X}	SS	VK	KT	sd	KO	F	p	Fark
İBÖ	1. Sınıf	39	56.92	56.9231	<i>Gruplar Arası</i>	1398.443	3	466.148	3.755	.012*	1-3
	2. Sınıf	39	57.10	57.1026	<i>Gruplar İçi</i>	19615.335	158	124.148			2-3
	3. Sınıf	42	63.35	63.3571	<i>TOPLAM</i>	21013.778	161				
	4. Sınıf	42	62.33	62.3333							
AEÖ	1. Sınıf	39	62.28	11.489	<i>Gruplar Arası</i>	163.477	3	54.492	.423	.737	-
	2. Sınıf	39	60.64	11.294	<i>Gruplar İçi</i>	20363.467	158	128.883			
	3. Sınıf	42	60.26	11.370	<i>TOPLAM</i>	20526.944	161				
	4. Sınıf	42	59.52	11.262							

*p<0.05

Öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları sınıflara göre internet bağımlılığı ölçeğinden edindikleri puanların ANOVA sonuçları Tablo 5'te verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre internet bağımlılığı puanları ile öğrencilerin sınıfları arasında $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir fark tespit edilmiştir. ($F_{(3, 158)} = 3.755$). Birimler arası farklılaşmanın hangisinde olduğunu saptamak amacıyla yapılan LSD testi sonucunda 1. sınıf ile 3. sınıf arasında ve 2. sınıf ile 3. sınıf arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu sonuca göre, 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin internet bağımlılıklarının, 3. sınıf öğrencilerine göre daha olumlu olduğu söylenebilir. Buna karşın akademik erteleme ile öğrencilerin sınıfları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($F_{(3, 158)} = 0.423$, $p > 0,05$). Bu sonuca göre, örnekleme katılan öğrencilerin akademik erteleme davranışlarında, öğrenim görmekte oldukları sınıfın etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 6. İnternet Bağımlılığı ve Akademik Erteleme Puanlarının Yerleşim Birimine Göre ANOVA Sonuçları

	Grup	n	\bar{X}	SS	VK	KT	sd	KO	F	p	Fark
İBÖ	Köy	21	63.28	10.724	<i>Gruplar Arası</i>	1122.642	3	374.214	2.972	.034*	2-3
	Kasaba	5	72.40	8.876	<i>Gruplar İçi</i>	19891.135	158	125.893			2-4
	İlçe	69	58.78	11.168	<i>TOPLAM</i>	21013.778	161				
	İl Mrk.	67	59.38	11.543							
AEÖ	Köy	21	60.95	9.563	<i>Gruplar Arası</i>	1062.558	3	354.186	2.875	.038*	2-4
	Kasaba	5	70.60	2.702	<i>Gruplar İçi</i>	19494.386	158	123.192			3-4
	İlçe	69	62.20	11.744	<i>TOPLAM</i>	20526.944	161				
	İl Mrk.	67	58.21	11.165							

*p<0.05

Öğrencilerin en uzun yaşadıkları yerleşim birimine göre internet bağımlılığı ve akademik erteleme ölçeğinden aldıkları puanların ANOVA sonuçları Tablo 6'da verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre internet bağımlılığı puanları ile öğrencilerin sınıfları arasında p<0.05 düzeyinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. ($F_{(3, 158)} = 2.972$). Birimler arası farklılaşmanın hangisinde olduğunu saptamak amacıyla yapılan LSD testi sonucunda ise farklılığın kasabada yaşayanlar ile ilçede yaşayanlar arasında ve kasabada yaşayanlar ile il merkezinde yaşayanlar arasında olduğu bulunmuştur. Bu sonuca göre, kasabada yaşayanların ilçede ve il merkezinde yaşayanlara göre internet bağımlılıklarının daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Akademik erteleme puanları ile öğrencilerin sınıfları arasında da p<0.05 düzeyinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. ($F_{(3, 158)} = 2.875$). Birimler arası farklılaşmanın hangisinde olduğunu saptamak amacıyla yapılan LSD testi sonucunda ise kasabada yaşayanlar ile il merkezinde yaşayanlar arasında ve ilçede yaşayanlar ile il merkezinde yaşayanlar arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu sonuca göre, il merkezinde yaşayanların akademik erteleme davranışlarının daha olumlu olduğu söylenebilir.

Tablo 7. İnternet Bağımlılığı ile Akademik Ertelme Puanlarının Ailenin Gelir Düzeyine Göre t-Testi Sonuçları

	Gelir Düzeyi	n	\bar{X}	SS	sd	t	p
İBÖ	Düşük Seviye	26	61.00	11.963	160	.468	.640
	Orta Seviye	136	59.85	11.355			
AEÖ	Düşük Seviye	26	60.88	11.880	160	.116	.908
	Orta Seviye	136	60.60	11.221			

p>0.05

Öğrencilerin aile gelir düzeylerine göre internet bağımlılığı ile akademik erteleme ölçeğinden ele ettikleri puanların t-testi sonuçları Tablo 7'de gösterilmiştir. Analiz sonuçlarına göre internet bağımlılığı ($t_{(160)} = 0.468$) ve akademik erteleme ($t_{(160)} = 0.116$) ile öğrencilerin aile gelir durumları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır (p>0.05). Bu sonuca göre, örnekleme katılan öğrencilerin aile gelir düzeyleri, internet bağımlılıklarının ve akademik erteleme davranışlarının ölçümünde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 8. İnternet Bağımlılığı ile Akademik Erteleme Puanlarının İnternete Bağlanılan Cihaza Göre t-Testi Sonuçları

	Cihaz	n	\bar{X}	SS	sd	t	p
İBÖ	PC/Dizüstü Bilgisayar	34	59.2647	13.656	160	.442	.659
	Cep Telefonu/Tablet	128	60.2422	10.807			
AEO	PC/Laptop	34	60.47	10.402	160	.103	.918
	Cep Telefonu/Tablet	128	60.70	11.554			

p>0.05

Öğrencilerin internete bağlandıkları cihaza göre internet bağımlılığı ile akademik erteleme ölçeğinden edindikleri puanların t-testi analizi Tablo 8’de gösterilmiştir. Analiz sonucu internet bağımlılığı ($t_{(160)} = 0.442$) ve akademik erteleme ($t_{(160)} = 0.103$) ile öğrencilerin internete bağlandıkları cihazlar arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p>0.05$). Bu sonuca göre, örnekleme katılan öğrencilerin internete bağlanmak için kullandıkları cihazların, internet bağımlılıklarının ve akademik erteleme davranışlarının ölçümünde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 9. İnternet Bağımlılığı ve Akademik Erteleme Puanlarının Günlük İnternet Kullanım Süresine Göre ANOVA Sonuçları

	Grup	n	\bar{X}	SS	VK	KT	sd	KO	F	p	Fark
İBÖ	1 Saatten Az	8	52.50	18.837	<i>Gruplar Arası</i>	587.421	4	146.855	1.129	.345	-
	1-3 Saat	68	60.19	11.692	<i>Gruplar İçi</i>	20426.357	157	130.104			
	4-6 Saat	68	60.76	10.015	<i>TOPLAM</i>	21013.778	161				
	7-9 Saat	14	61.28	10.498							
	10-12 Saat	4	55.75	14.476							
AEO	1 Saatten Az	8	58,13	13.206	<i>Gruplar Arası</i>	1167.864	4	291.966	2.368	.055	-
	1-3 Saat	68	58.22	11.271	<i>Gruplar İçi</i>	19359.081	157	123.306			
	4-6 Saat	68	63.06	10.749	<i>TOPLAM</i>	20526.944	161				
	7-9 Saat	14	64.00	10.122							
	10-12 Saat	4	54.25	13.574							

p>0.05

Öğrencilerin günlük internet kullanım sürelerine göre internet bağımlılığı ile akademik erteleme ölçeğinden aldıkları puanların ANOVA sonuçları Tablo 9’da verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre internet bağımlılığı ($F_{(4, 157)} = 1.129$) ve akademik erteleme ($F_{(4, 157)} = 2.368$) ile öğrencilerin internet kullanım sürelerinin arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0.05$). Bu sonuca göre, örnekleme katılan öğrencilerin internet kullanım amaçlarının internet bağımlılıklarının ve akademik erteleme davranışlarının ölçümünde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 10. İnternet Bağımlılığı ve Akademik Erteleme Puanlarının İnternet Kullanım Amacına Göre ANOVA Sonuçları

	Amaç	N	\bar{X}	SS	VK	KT	sd	KO	F	p	Fark
İBÖ	Sosyal Medya	119	60.31	11.158	<i>Gruplar Arası</i>	71.786	2	35.893	.273	.762	-
	Multimedya	36	59.69	12.094	<i>Gruplar İçi</i>	20941.992	159	131.711			
	Ödev	7	57.14	13.728	<i>TOPLAM</i>	21013.778	161				
AEÖ	Sosyal Medya	119	61.39	11.158	<i>Gruplar Arası</i>	448.107	2	224.053	1.774	.173	-
	Multimedya	36	59.53	12.094	<i>Gruplar İçi</i>	20078.838	159	126.282			
	Ödev	7	53.71	13.728	<i>TOPLAM</i>	20526.944	161				

p>0.05

Öğrencilerin internet kullanım amaçlarına göre internet bağımlılığı ile akademik erteleme ölçeğinden aldıkları puanların ANOVA sonuçları Tablo 10'da verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre internet bağımlılığı ($F_{(2, 159)} = 0.273$) ve akademik erteleme ($F_{(2, 159)} = 1.774$) ile öğrencilerin internet kullanım sürelerinin arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0.05$). Bu sonuca göre, örnekleme katılan öğrencilerin internet kullanım amaçlarının internet bağımlılıklarının ve akademik erteleme davranışlarının ölçümünde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

TARTIŞMA

Bu çalışmada Kocaeli Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinin internet bağımlılığı ve akademik erteleme düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Ayrıca cinsiyet, yaş, öğrenim görülmekte olan sınıf, en uzun yaşanan yer, aile gelir düzeyi, internete bağlanılan aygıt, internetin günlük kullanım süresi ve internetin kullanım amacına göre internet bağımlılığı ve akademik erteleme davranışları incelenmiştir.

Sosyal hizmet öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri ile akademik erteleme davranışları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir ($r=.222$, $p<0.01$). Bu çalışmanın sonucuna paralel biçimde, Yurdakoş ve Biçer'in (2019) sağlık yönetimi öğrencileriyle yaptığı çalışmada, internet bağımlılığı ile akademik erteleme arasında, Sabaz'ın (2020) ergenlerle yapmış olduğu internet bağımlılığı ile akademik kendini engelleme çalışmasında ve Akdemir'in (2013) öğrencilerle yaptığı facebook tutumları ile akademik erteleme eğilimleri çalışmasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre öğrencilerde internet bağımlılığı puanları yükseldikçe, akademik erteleme davranışı puanlarının da yükseldiği anlaşılmaktadır.

Araştırmanın sonuçlarına göre sosyal hizmet öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir. Erkek öğrencilerin internet bağımlılıklarının kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Taştan'ın üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada, Sabaz'ın (2020) çalışmasında ve Yurdakoş ve Biçer'in (2019) araştırmasında bu çalışma sonuçlarına benzer biçimde erkeklerin kadınlara oranla internet bağımlılıkları yüksek çıkmıştır. Cinsiyet farklılıklarının internet bağımlılığını yordamasındaki rolünü kadınların ve erkeklerin teknolojiye olan ilgileri ile açıklanabilir. Erkeklerin teknolojiye olan ilgisi Şahin ve Arslan Namlı'nın (2019) öğretmen adaylarının teknoloji kullanma tutumlarını incelendiği çalışmada öne çıkmaktadır. Çalışma sonucunda, erkeklerin teknoloji

kullanma tutumları kadınlara oranla yüksek çıkmıştır. Akademik erteleme davranışında ise cinsiyetin anlamlı bir farklılık yaratmadığı bulgusuna ulaşılmıştır Benzer biçimde Şendoğan'ın (2020), Arıkan'ın (2016), Ekşi ve Dilmaç'ın (2010) ve Çakıcı'nın (2003) yaptığı çalışmalarda da cinsiyete göre anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir.

Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin yaşlarına göre internet bağımlılığı ile akademik erteleme ölçeğinden aldıkları puanlar karşılaştırılmış, ancak anlamlı bir farklılık elde edilememiştir ($p>0.05$). Benzer biçimde Taştan'ın (2020) ve Aydoğdu'nun (2020) araştırmalarında, internet bağımlılığı ile yaş arasında; Ekşi ve Dilmaç'ın (2010) ve Gülebağlan'ın çalışmalarında (2003) ise akademik erteleme davranışlarıyla yaş arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin yaşlarına göre internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları 18 yaş için ($\bar{X}=57.43$), 19 yaş için ($\bar{X}=58.93$), 20 yaş için ($\bar{X}=57.53$), 21 yaş için ($\bar{X}=59.80$) ve 22 yaş için ($\bar{X}=63.04$), olarak hesaplanmıştır. Gruplar arasında farklılık bulunmasa da araştırmanın bulguları öğrencilerden 23 yaş ve üzeri olanların ($\bar{X}=64.91$) internet bağımlılığına diğer yaşlardaki öğrencilere göre daha yatkın olduklarına işaret etmektedir.

Öğrenim görülmekte olan sınıfa göre internet bağımlılığı puanları arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, 1. ($\bar{X}=56.92$) ve 2. sınıf öğrencilerinin ($\bar{X}=57.10$) internet bağımlılıklarının, 3. sınıf öğrencilerine ($\bar{X}=63.35$) göre daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte akademik erteleme ile öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yurdakoş ve Biçer'in (2019) sağlık yönetimi öğrencileriyle yaptıkları çalışmada, Oran'ın (2016) anadolu lisesi öğrencileriyle yaptığı çalışmada, Yiğit ve Dilmaç (2011) araştırmalarında da öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf ile akademik erteleme puanları arasında bu çalışmada olduğu gibi anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuca göre sınıfın akademik ertelemeye etki eden bir değişken olmadığı belirlenmiştir.

Yerleşim birimine göre internet bağımlılığı puanları ve akademik erteleme puanları arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Buna göre, kasabada yaşayanların ($\bar{X}=72.40$) ilçede ($\bar{X}=58.78$) ve il merkezinde ($\bar{X}=59.38$) yaşayanlara göre internet bağımlılıklarının daha yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Buna karşılık il merkezinde ($\bar{X}=58.21$) yaşayanların akademik erteleme davranışlarının, kasaba ($\bar{X}=70.60$) ve ilçede ($\bar{X}=62.20$) yaşayanlara göre daha düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre kasabada yaşayanların diğer yerleşim birimlerinde yaşayanlara göre hem internet bağımlılığına, hem de akademik erteleme davranışına daha yatkın oldukları söylenebilir.

Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin aile gelir düzeylerine göre internet bağımlılığı ile akademik erteleme ölçeğinden aldıkları puanlar karşılaştırılmış, ancak anlamlı bir farklılık elde edilememiştir. Aile gelir düzeyinin ölçeklerde etkili bir değişken olmaması, sosyal hizmet öğrencilerinin aynı veya

birbirlerine yakın sosyo-ekonomik profilde olmalarından anlaşılabilir. Nitekim çalışma grubunda yer alan öğrenciler düşük veya orta düzey gelir grubunda yer almıştır.

Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin internete bağlandıkları cihazlara göre internet bağımlılığı ile akademik erteleme ölçeğinden aldıkları puanlar karşılaştırılmış, ancak anlamlı bir farklılık elde edilememiştir. Bu çalışmaya yakın bir çalışma Yılmazsoy ve Kahraman (2017) tarafından uzaktan eğitim öğrencileriyle yapılmış ve cep telefonlarında internete sahip olan öğrencilerle internet bağımlılığı arasında anlamlı farklılık elde edilememiştir. Araştırma bağlamında öğrencilerin yüzde 21'i internete bağlanmak için PC ya da dizüstü bilgisayarı tercih ederken; yüzde 79'unun cep telefonu veya tableti tercih ettiği tespit edilmiştir. Farkın oluşmamasında, internete erişimin yaygın ve ekonomik olmasının etkili olduğu düşünülebilir.

Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin internet kullanım süresine göre internet bağımlılığı ile akademik erteleme ölçeğinden aldıkları puanlar karşılaştırılmış, ancak anlamlı bir farklılık elde edilememiştir. Bu bulgudan farklı olarak, Yılmazsoy ve Kahraman'ın (2017), Balkan'ın (2011) ve Günücü'nün (2009) yaptıkları çalışmalarda günlük internet kullanım sürelerine göre internet bağımlılığı ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan bu çalışmada her ne kadar farklılık saptanmasa da, puan ortalamaları dikkate alındığında, internette geçirilen sürenin genel olarak internet bağımlılığı puanlarını ve benzer biçimde akademik erteleme puanlarını da artırdığı görülebilmektedir. Greenfield (2011), keyif verici davranışların bağımlılık yapıcı özelliklerinin olduğunu, internetin ve dijital teknolojilerin keyif verici özellikleri bulunduğunu ve bu nedenle keyif verici duygu durum değişiminin daha sonraki kullanım ihtimalini artırdığını vurgulamaktadır. Bu bilgiden hareketle, puan ortalamalarındaki artışın gerekçesi internet kullanımının keyif verici özelliğiyle açıklanabilir.

Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin internet kullanım amacına göre internet bağımlılığı ile akademik erteleme ölçeğinden aldıkları puanlar karşılaştırılmış, ancak anlamlı bir farklılık elde edilememiştir ($p>0.05$). Araştırmaya katılan öğrencilerin yüzde 73.5'lik ($n=119$) büyük kısmı interneti sosyal medya amacıyla kullandıklarını, yüzde 22.2'lik kısmı ($n=36$) multimedya (dizi, film, izleme, müzik dinleme veya çevrimiçi oyun oynama) amacıyla kullandıklarını ve yüzde 4.3'lük ($n=7$) düşük kısmı ise ödev veya araştırma yapmak amacıyla kullandıklarını belirtmişlerdir. Puan ortalamaları açısından ele alındığında, interneti sosyal medya amacıyla kullananların ($\bar{X}=60.31$) multimedya amacıyla kullananlara ($\bar{X}=56.69$) ve ödev amacıyla kullananlara ($\bar{X}=57.14$) göre internet bağımlılığına daha yatkın oldukları anlaşılmaktadır. Aynı şekilde puan ortalamaları dikkate alındığında, interneti sosyal medya amacıyla kullananların ($\bar{X}=61.39$) multimedya amacıyla kullananlara ($\bar{X}=59.53$) ve ödev amacıyla kullananlara ($\bar{X}=53.71$) göre akademik erteleme davranışına daha yatkın oldukları görülmektedir. Literatürde konuyla ilgili yapılmış benzer çalışmalarda da internetin en çok sosyal medya amacıyla kullanıldığı

vurgulanmıştır (Can ve Tozoğlu, 2019; Özdemir, 2016; Soydan, 2015). Bir başka çalışmada Özkan (2010) ise internetin eğitim amacıyla kullanıldığına dair bulguya rastlamıştır. Tahiroğlu vd. (2008), interneti eğitim amaçlı kullanan öğrencilerin bağımlılık puan ortalamalarının daha düşük olduğunu öne sürmüşlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada sosyal hizmet öğrencilerinin internet bağımlılıkları ile akademik erteleme davranışları arasındaki ilişki incelenmiştir. Ayrıca internet bağımlılığı ile akademik erteleme, çeşitli değişkenler açısından da ele alınmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin internet bağımlılıkları ile akademik erteleme davranışları arasında pozitif yönde ve yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçları, internet bağımlılığının cinsiyete, sınıfa, en uzun süre yaşanan yerleşim birimine göre farklılaştığına işaret etmektedir. Akademik erteleme davranışında ise sadece en uzun süre yaşanan yerleşim biriminde farklılaşma olmuştur. Bununla birlikte, öğrencilerin internette makul seviyelerin üzerinde zaman geçirdikleri; bu zamanı da özellikle sosyal medyada ve dizi-film izleme, müzik dinleme, oyun oynama gibi aktivitelerle eğlenmek amacıyla harcadıkları belirlenmiştir. Bu durum, yalnızca öğrencilerin internet bağımlısı olmaları ve akademik başarılarının düşmesi açısından değil, öğrencilerin sosyal yaşamdan kopmaları açısından da bir risk oluşturmaktadır.

Genel olarak öğrencilerin, aileleri ve/veya arkadaş gruplarıyla daha çok vakit geçirerek sosyalleşmelerinin, internet dışında kaliteli zaman geçirebilecekleri faaliyetlere yönelmelerinin ve belki de hem internet kullanımında denetimi sağlayacak hem de akademik başarıyı destekleyecek olan zaman yönetimi konusunda kendilerini geliştirmelerinin, sayılan risklerin önlenmesinde önem teşkil ettiği düşünülmektedir. Buna ek olarak, teknoloji bağımlılığı ve zaman yönetimi konularında farkındalık yaratmak ve bilinç oluşturmak adına üniversitelerin eğitim programlarına seçmeli veya zorunlu dersler konulabilir, farklı zaman aralıklarıyla farkındalık geliştirmek adına çeşitli seminerler ile uygulamalı küçük grup çalışmaları düzenlenebilir. Ayrıca öğrencilerin alternatif kaliteli zaman geçirmelerini sağlamak adına, üniversite öğrenci kulüplerinin faaliyetleri genişletilebilir, cazip hale getirilebilir, öğrenciler daha fazla kültür-sanat ve sportif faaliyetlere yönlenebilir. Bunun yanı sıra internet ve bilişim teknolojileri bulunduğumuz çağın vazgeçilmez bir yaşam gerekliliği olduğundan öğrenciler için internet okur-yazarlığı konusunda seçmeli ders veya eğitici toplantılar planlanabilir.

Sosyal hizmet öğrencilerinin internet bağımlılıkları ve akademik ertelemeleri konusunda literatürde çok fazla çalışma bulunmadığından, bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Gelecekte sosyal hizmet öğrencileri için internet bağımlılığını ve akademik erteleme davranışını azaltmaya veya önlemeye yönelik programlar hazırlanırken bu çalışmanın sonuçlarından faydalanabileceği düşünülmektedir.

ARAŞTIRMAYA İLİŞKİN ETİK BİLGİLER

Araştırmanın yapılması hususunda etik ilkeler ve değerler gözetilerek; örnekleme oluşturan öğrencilere hakları hatırlatılmış, araştırmaya gönüllü katılımın esas olduğu vurgulanmış, gönüllü katılımcıların sözlü onayları alınmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden toplanan verilerin gizlilik ve mahremiyetinin sağlanması hususunda her türlü önlem alınmıştır. Ayrıca veri toplanılan bölümün yönetiminden ve bağlı bulunduğu üst yönetimden de gerekli izinler alınmıştır.

KAYNAKÇA

- Akdemir, N.T. (2013). İlköğretim öğrencilerinin facebook tutumları ile akademik erteleme davranışları ve akademik başarıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- American Psychiatric Association. (2000). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-IV)*, Washington DC: American Psychiatric Association Press.
- Amerikan Psikiyatri Birliği. (2014). *Ruhsal bozuklukların tanıs ve sayımsal el kitabı (DSM-5), Tanı ölçütleri el kitabı*. (Çev: Köroğlu, E.) Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Arıkan, E. (2016). Öğretmen adaylarının öğrenilmiş güçlülük düzeyleri ile akademik erteleme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Arısoy, Ö. (2009). İnternet bağımlılığı ve tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1 (1), 55-67. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pgy/issue/11166/133473> adresinden alındı.
- Aydoğdu, S. (2020). Zonguldak bülent ecevit üniversitesi tıp fakültesi öğrencileri arasında internet bağımlılığı sıklığı, yalnızlık ve depresyonla ilişkisinin incelenmesi, Yayımlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı.
- Balkıs, M., Buluş, M., Duru, E. ve Duru, S. (2006). Üniversite öğrencilerinde akademik erteleme eğiliminin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 7, 57-73.
- Can, H.C., Tozoğlu, E. (2019). Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Spor ve Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi [Examining of University Students' Internet Addiction Levels in Terms of Sports and Different Variables], *Spor Eğitim Dergisi*, 3 (3), 102- 118.
- Cao, F., Su, L., Liu, T., and Gao, X. (2007). The relationship between impulsivity and Internet addiction in a sample of Chinese adolescents. *European Psychiatry*, 22(7), 466-471.
- Caplan, S.E. (2002) Problematic internet use and psychological well-being, development of a theory-based cognitive-behavioral measurement instrument. *Computers in Human Behavior*, 18, 553-575
- Chou, C. ve Hsiao, M.C. (2000). Internet addiction, usage, gratification and pleasure experience: The Taiwan college students' Case. *Computers&Education*, 35, 65-80

- Chou, C., Condrón, L., ve Belland, J. C. (2005). A review of research on Internet addiction. *Educational Psychology Review*, 17, 363-388.
- Çakıcı, D.Ç. (2003). Lise ve üniversite öğrencilerinde genel erteleme ve akademik erteleme davranışının incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Çavdar, D. ve Mutlu, T. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışları ile İnternet Bağımlılıkları Arasındaki İlişki, XI. Ulusal Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi, Bildiri Özetleri Kitabı, Ege Üniversitesi 3-5 Ekim 2011, İzmir.
- Çelikkaleli, Ö. ve Akbay S.E. (2013). Üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışı, genel yetkinlik inancı ve sorumluluklarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* 14(2): 237-254
- Davis, R.A., (2001). Cognitive-behavioral model of pathological internet use. *Computers in Human Behavior*, 17, 187-195.
- Davis R.A., Flett GL, Besser A. (2002). Validation of a new scale for measuring problematic internet use: implications for pre-employment screening. *Cyberpsychol Behavior* 5(4):331-45. doi: 10.1089/109493102760275581. PMID: 12216698.
- Ekşi, H. ve Dilmaç, B. (2010). Üniversite öğrencilerinin genel erteleme, karar vermeyi erteleme ve akademik erteleme düzeylerinin sürekli kaygı açısından incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (2) , 433-450.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/uefad/issue/16692/173492> adresinden alındı.
- Ellis, A., Knaus, W.J. (1977). Overcoming procrastination. New York: Institute for Rational Living. Akt: Solomon, L.J., Ronthblum, E.D. (1984). Academic procrastination frequency and cognitive-behavioral correlates. *Journal of Counseling Psychology*, 31 (4). 503-509.
- Goldberg, I., (1996). Internet addiction disorder. www.psychom.net/iadcriteria.html, Psychom.net adresinden alındı (Erişim: 14/12/2020).
- Greenfield, D. (2011). *The addictive properties of internet usage. internet addiction: a handbook and guide to evaluation and treatment.* ed. Kimberly S. Young, Cristiano Nabuco De Abreu. John Wiley & Sons, 135-153

- Gülebağlan, C. (2003). Öğretmenlerin işleri son ana erteleme eğilimlerinin, mesleki yeterlilik algıları, mesleki deneyimleri ve branşları bakımından karşılaştırılmasına yönelik bir araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Günüç, S. (2009). İnternet bağımlılık ölçeğinin geliştirilmesi ve bazı demografik değişkenler ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı, Van.
- Kaptan, S. (1989). *Bilimsel araştırma ve gözlem teknikleri*, Tekişik Yayıncılık, Ankara.
- Kesici, Ş., Şahin, İ. (2010). Turkish adaptation study of internet addiction scale. *CyberPsychology, Behavior & Social Networking*, 13 (2), p185-189. 5p.
- Khan, M. A., Alvi, A. A., Shabbir, F., and Rajput, T. A. (2016). Effect of internet addiction on academic performance of medical students. *Journal of Islamic International Medical College*, 11(2), 48-51.
- Milgram, N., Mey-Tal, G., ve Levison, Y. (1998). Procrastination, generalized or specific, in college students and their parents. *Personality and Individual Differences*, 25,(2):297-316, doi.org/10.1016/S0191-8869(98)00044-0.
- Morahan-Martin, J. (2005). Internet Abuse: Addiction? Disorder? Symptom? Alternative Explanations? *Social Science Computer Review*. 23(1):39-48. doi:10.1177/0894439304271533
- Ocak, M. A. (2012). Türkiye’de internet kullanım trendleri. Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, https://www.tbmm.gov.tr/arastirma_komisyonlari/bilisim_internet/docs/sunumlar/23_05%20-%20Mutlu%20Cocuklar%20Derneği.pdf adresinden alındı (Erişim: 30/12/2020).
- Oran, S. (2016). Anadolu lisesi öğrencilerinde akademik erteleme davranışının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çag Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mersin.
- Ögel, K. (2012). *İnternet bağımlılığı: internetin psikolojisini anlamak ve bağımlılıkla başa çıkmak* (1. baskı), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, Türkiye.
- Özdemir, G. (2016). On dokuz mayıs üniversitesi tıp fakültesi öğrencilerinde internet bağımlılığı ve depresyon arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Ankara.

- Özkan, E. (2010). İlköğretim II. kademe öğrencilerinin bilgisayar-internet kullanım durumlarının değerlendirilmesi: Uşak İli Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Özdamar, K. (1999). Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi 1. Eskişehir: Kaan Kitapevi.
- Pietrzak R. H., Morasco B. J., Blanco C., Grant B. F., Petry N. M. (2007). Gambling level and psychiatric and medical disorders in older adults: results from the National Epidemiologic Survey on Alcohol and Related Conditions. *American Journal of Geriatric Psychiatry* 15(4), 301–313.
- Satan, A.A. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinde akran baskısının internet bağımlılığına olan etkisi. *International Journal of Social Science* 6(8), p. 511-526, October 2013
Doi number:<http://dx.doi.org/10.9761/JASSS1608>
- Solomon, L.J.; Ronthblum, E.D. (1984). Academic procrastination frequency and cognitive-behavioral correlates. *Journal of Counseling Psychology*, 31 (4). 503-509.
- Soydan, Z.M. (2015). *Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı ile depresyon ve yaşam doyumu arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Uygulamalı Psikoloji Programı, İstanbul.
- Şeker, S.S. ve Saygı, C. (2013). Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş eğitimi ve müzik eğitimi anabilim dallarında okumakta olan öğretmen adaylarının akademik erteleme eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(12) Fall 2013, p. 1219-1227.
- Şendoğan, S. (2020). Üniversite öğrencilerinde akademik erteleme ve akılcı olmayan inançlar. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Tahiroğlu, A., Çelik, G.G., Uzel, M., Özcan, N., Avcı, A. (2008). Internet use among Turkish adolescents. *Cyberpsychology and Behavior*, 11(5): 537- 543.
- Taştan, S. (2020). Spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ve nomofobi düzeylerinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Bilimleri Anabilim Dalı.

Türk Dil Kurumu (2016). Online Sözlük

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.56a15d2260b314.18620530, adresinden alındı (Erişim: 09/12/2020).

Yılmazsoy, B. ve Kahraman, M. (2017). Uzaktan eğitim öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 9-29.

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/403875> adresinden alındı (Erişim: 09/12/2020).

Yiğit, R. ve Dilmaç, B. (2011). Ortaöğretimde öğrencilerinin sahip oldukları insani değerler ile akademik erteleme davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31, 159-178.

Young, K.S. (2004). Internet Addiction: A New Clinical Phenomenon and its consequences. *American Behavioral Scientist*, 402–415.

Young, K.S. (2004). Internet addiction. *American Behavioral Scientist*, 48: 402-441.

Young, K.S. (1998) Caught in the Net: How to recognize the signs of Internet addiction and a winning strategy for recovery, John Wiley, New York (1998)

Young, K.S. (1996). Internet addiction: symptoms, evaluation and treatment.

<http://www.netaddiction.com/articles/habitforming.pdf> adresinden alındı (Erişim: 09/12/2020).

Yurdakoş, K. ve Biçer, E. (2019). İnternet Bağımlılık Düzeyinin Akademik Ertelemeye Etkisi: Sağlık Yönetimi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (1) , 243-278. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yyuefd/issue/50700/660852> adresinden alındı (Erişim: 09/12/2020).